

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana

T: 01 400 52 00

F: 01 400 53 21

E: gp.mvi@gov.si

www.mvi.gov.si

**VRTCEM
OSNOVNIM ŠOLAM
OSNOVNIM ŠOLAM S PRILAGOJENIM PROGRAMOM
GLASBENIM ŠOLAM
ZAVODOM ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI
SREDNJIM ŠOLAM
DIJAŠKIM DOMOVOM
VIŠJIM STROKOVNIM ŠOLAM
ORGANIZACIJAM ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH**

Številka: 6030-5/2025-3350-8

Datum: 19. 06. 2025

Zadeva: Informacije za šole in starše glede sintetičnih kanabinoidov

Spoštovani ravnateljji, ravnateljice, direktorji, direktorice,

v zadnjem obdobju se je pojavilo nekaj primerov uporabe polsintetičnih kanabinoidov med mladostniki, kar ima lahko pomemben vpliv na njihovo zdravje. Gre za izdelke s polsintetičnim kanabinoidom HHC-C9, eden je znan v obliki pokajočih kristalov Dynamite Popping Candy, ki se prodajajo v ovitku, podobnem sladkariji.

Zdravstvena tveganja pri uporabi teh snovi so pogosto neznana, a pomenijo resno tveganje zaradi možnosti hudih ali celo smrtnih zastrupitev ter drugih zdravstvenih zapletov.

Tovrstni izdelki sicer niso na voljo v živilskih trgovinah, zato jih otroci in mladostniki ne morejo kupiti pomotoma. Ker pa jih lahko kupijo bodisi prek spleta ali pa v nekaterih specializiranih trgovinah, so na Ministrstvu za zdravje v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje (NIJZ) pripravili nekatere napotke, kako preprečiti, da bi otroci ali mladostniki prišli v stik s tovrstnimi izdelki ali jih celo zaužili.

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje poziva, da z vsebinami in priporočili v nadaljevanju besedila seznanimate učitelje in starše. S podanimi informacijami opozarjamo na možna tveganja za zdravstvene zaplete pri uporabi tovrstnih snovi.

Lep pozdrav.

mag. Branka Hrast Debeljak,
GENERALNA DIREKTORICA

Direktorat za srednje in višje šolstvo
ter izobraževanje odraslih

Rado Kostrevc,
GENERALNI DIREKTOR

Direktorat za predšolsko vzgojo
in osnovno šolstvo

Sporočilo za starše – preventiva pred uporabo psihoaktivnih snovi (PAS)

Glede konkretnega ukrepanja priporočamo, da starši občasno in v sodelovanju z otrokom ali mladostnikom preverijo, ali se je slučajno že srečal (ali slišal zanj pri prijateljih) s podobnim izdelkom, ki je navidez lahko zelo privlačen in brez posebnih opozoril. Pri tem želimo dodatno opozoriti, da tudi v zvezi z medijskimi sporočili, preverijo pri svojem otroku koliko že ve in ne vzbujajo pretirane pozornosti ali senzacionalizma, ker lahko s tem povečajo njegovo radovednost in zanimanje, kar je ravno nasprotni učinek od želenega.

Na splošno je ključno zavedanje, da imajo starši in druge odrasle osebe pomemben vpliv na mladostnikov odnos do psihoaktivnih snovi (PAS). Najprej s svojim zgledom – s tem, da sami ne uporabljajo prepovedanih snovi. Ključno varovalno vlogo imajo starši tudi z negovanjem kakovostnega medsebojnega odnosa, v katerem mladostnik čuti, da se lahko v primeru stiske, težav ali vprašanj glede različnih tem, tudi PAS, obrne nanje.

Ko se z mladostnikom pogovarjamo o PAS, je pomembno, da mu omogočimo odprt, sproščen in varen prostor za izražanje mnenj, dvomov in vprašanj. Pomembno je, da starši pri tem posredujejo točne informacije o škodljivosti uporabe PAS ter mladostniku pomagajo pri razmisleku o lastnih stališčih:

- Zakaj bi sploh uporabljal/-a PAS?
- Kaj imam od tega?
- Zakaj to zame ni dobro?
- Kako bi se lahko drugače počutil/-a dobro v družbi vrstnikov?
- Kako lahko konkretno odreagira, če se sreča s podobnimi snovmi?

Tovrsten pogovor krepi mladostnikovo kritično mišljenje, še posebej pa kritičen odnos do uporabe PAS. Tako postane mladostnikovo vedenje bolj odporno na morebitne negativne vplive vrstnikov ali drugih oseb, tudi v primerih, ko staršev ali drugih zaupanja vrednih odraslih ni v bližini.

Kaj lahko starši naredijo za zmanjšanje tveganja uporabe PAS pri mladostnikih?

- Z lastnim zgledom pokažejo, da ne uporabljajo ali uporabljajo zelo malo psihoaktivnih snovi.
- Jasno izrazijo stališče, da uporaba PAS pri mladostnikih ni primerna.
- Postavljajo jasne meje in pričakovanja glede mladostnikovega vedenja.
- Poskrbijo, da psihoaktivne snovi otrokom in mladostnikom niso dostopne doma.
- Spodbujajo mladostnikovo kritično razmišljanje o uporabi PAS.
- So vključeni v mladostnikovo življenje: pogovarjajo se z njim, skupaj preživljajo prosti čas, zanimajo se za dogajanje v šoli in njegovo počutje.
- Nudijo oporo v težkih trenutkih ter spodbujajo njegove pozitivne lastnosti in
- Spodbujajo in razvijajo njegove druge interese (šport, umetnost, jeziki, glasba, ustvarjanje idr.).

Jasna pravila in vztrajnost pri njihovi uveljavitvi

Starši naj postavijo jasna pravila, ki temeljijo na stališču, da uporaba PAS ni ustrezna in lahko škoduje zdravju, zlasti ne za mladostnika – tako doma kot tudi zunaj doma, na primer ob druženju s prijatelji. Pomembno je, da pri teh pravilih vztrajajo tudi, če jih mladostnik krši. S tem krepijo neuporabo PAS kot družinsko vrednoto in postavljajo temelje za varno in zdravo odraščanje svojega otroka.

PRIPOROČILA ZA STARŠE

Povečanje informiranosti:

- Bodite seznanjeni z novimi oblikami izdelkov, »sladkarij«, prehranskih dopolnil in drugih izdelkov, ki so na videz nenevarni, vendar lahko vsebujejo psihoaktivne snovi.
- Preverite poreklo in deklaracije konkretnih izdelkov, ki so dostopni v specializiranih trgovinah ali preko spleta.

Pomembno: Če izdelek ni prepovedan, še ne pomeni, da ni škodljiv za zdravje!

Odprt in iskren pogovor z otroki:

- Spregovorite o nevarnostih, povezanih z izdelki, ki so zakonsko dovoljeni, a niso varni.
- Redno se pogovarjajte z otroki o stresu, spancu, pritiskih in tveganjih uporabe neznanih substanc.
- Bodite **pozitiven zgled** z odgovornim odnosom do lastne uporabe substanc.

Spremljanje spletnih in nakupovalnih navad:

- Zanimajte se, katere spletne strani otrok obiskuje in kaj kupuje, zlasti v mestnih središčih ali specializiranih trgovinah.
- Vprašajte ga, kaj točno kupuje in uporablja – ne obsojajte, ampak poslušajte.

Bodite pozorni na morebitne znake težav:

- Spremembe razpoloženja ali vedenja.
- Zaspanost čez dan, težave s koncentracijo.
- Poslabšanje učnega uspeha, umik iz socialnih stikov.
- Izogibanje pogovorom, skrivnostno vedenje.
- Nejasno opuščanje prejšnjih interesov.

Bodite pozorni na izdelke z naslednjimi značilnostmi:

- Embalaža z narisanim konopljinim listom.
- Oznake 18+, vendar se izdelek prodaja brez nadzora.
- Nejasna sestava ali zavajajoči slogani, kot so »energy boost«, »fun powder«, »party mix«.
- Brez slovenskega prevoda na embalaži.

KAM SE OBRNITI, ČE OBSTAJA SUM, DA JE OTROK ZAUŽIL NEZNANO SNOV?

- Center za zastrupitve (UKC Ljubljana): 01 522 80 88.
- Pediatrična klinika Ljubljana (24/7): 01 522 82 00.
- Najbližja splošna bolnišnica.
- Zaupna telefonska številka za otroke in mladostnike – TOM: 116 111.
- NIJZ – območna enota ali
- DrogArt svetovalnica v vašem kraju.

V primeru, da je otrok ali mladostnik motene zavesti, pretirano zaspan, neodziven, se obrnite na nujno pomoč na **številki 112**.

PRIPOROČILA ZA ŠOLE IN STROKOVNE DELAVCE V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Komunikacija z učenci in starši:

- Obvestite starše in mladostnike o primerih hujših zastrupitev z neznanimi snovmi – tudi kadar snovi niso zakonsko prepovedane.
- Bodite proaktivni in pravočasno delite informacije z učitelji, svetovalnimi službami in šolsko skupnostjo.
- Ne moralizirajte ter ne stigmatizirajte uporabnikov PAS, ker lahko tako zmanjšate pripravljenost na pogovor.
- V primeru suma na porast neznanih PAS prosimo obvestite regijsko enoto NIJZ.

Poudarek na duševnem zdravju:

- Pogovarjajte se z učenci o stresu, spanju, pritiskih in spoprijemanju z obremenitvami.
- Vključite teme duševnega zdravja v redni šolski program (razredne ure, delavnice ipd.).
- Pogovarjajte se s starejšimi mladostniki o PAS, pri tem je pomembno, da jim omogočite odprt, sproščen in varen prostor za izražanje mnenj, dvomov in vprašanj.
- Pri tem posredujte točne informacije o škodljivosti uporabe PAS ter mladostniku pomagajo pri razmisleku o lastnem odnosu in stališčih.

Vzpostavitev varnih prostorov

- Omogočite mladostnikom dostop do zaupanja vrednih odraslih – šolskega psihologa, svetovalne službe ali drugega strokovnega osebja.
- Spodbujajte učence, da se ob stiski obrnejo po pomoč – brez strahu pred obsojanjem.